

COLUMN

Financiële pandemie

Financiële pandemie
Onlangs werd de film *The big short* (2015), met topacteurs als Brad Pitt, Christian Bale en Ryan Gosling, op tv uitgezonden. De film gaat over de aanloop naar de kredietcrisis van 2007 in de Verenigde Staten. Het

verhaal volgt een aantal (echte) Wall Street professionals die de kredietcrisis zien aankomen en daarop anticiperen door te speculeren op de verwachte stagnerende huizenmarkt en als gevolg daarvan het uiteenspatten van de kredietzeepbel.

Even ieders geheugen oprispen. De wereldwijde kredietcrisis ontstond in de Verenigde Staten, waar aan het begin van deze eeuw financiële instellingen veel risico's namen bij de verstrekking van hypotheek. De centrale bank van Amerika (Federal Reserve, informeel ook wel Fed) speelde een prominente rol door stapsgewijs de rente te verlagen, waardoor banken onderling, bedrijven en particulieren makkelijk en goedkoop geld konden lenen. Zo verkochten banken bijvoorbeeld hypotheek met een variabele rente aan particulieren. Zolang de rente laag bleef konden huiseigenaren hun hypotheek, en in veel gevallen zelfs meerdere, blijven betalen.

Toen de rente vanaf 2007 weer steeg raakten huiseigenaren in de problemen en daarmee ook banken en andere financiële instellingen: particulieren en bedrijven konden niet meer aan hun verplichtingen voldoen en de banken waren niet meer bereid elkaar geld te lenen, of konden dat simpelweg niet meer. De Fed moest ingrijpen, omdat anders essentiële geldstromen (tussen de banken onderling en naar burgers en bedrijven) stil zouden vallen. Het gevolg is inmiddels

geschiedenis: een aantal wereldberoemde investment banks ging failliet of werd genationaliseerd waardoor een wereldwijde financiële crisis ontstond.

Dat het probleem haarfijn en met gevoel voor dramatiek en een flinke dosis humor wordt uitgelegd, zorgt voor een zeer onderhoudende film. Het geeft een cynisch kijkje op hoe de financiële wereld, en zeker niet alleen banken, op dat moment in de Verenigde Staten functioneerde en waar transacties konden plaatsvinden in een systeem dat blind was geworden voor de werkelijkheid en waar het ogenschijnlijk alleen nog maar ging om winstoptimalisatie en het behalen van bonussen.

Zoals bekend is voorkomen beter dan genezen, maar vooral oorzaak en gevolg moeten we niet uit het oog verliezen. Zo toonden Theo Kocken en Terry Jones (Monty Python) in de documentaire *Boom Bust Boom* (2015) ook al aan dat economen, banken en beleidsmakers gewoon weer op dezelfde voet voortgingen na de financiële crisis. En ook journalist Joris Luyendijk maakte in zijn boek *Dit kan niet waar zijn* (2015) de oorzaken van de bankencrisis in 2008 haarscherp inzichtelijk.

Niet onbelangrijk is dus of en wat we hiervan hebben geleerd? Immers ook nu staan we in het oog van de storm en komen verschillende crises op ons af, die alleen op zichzelf al een gevaar kunnen betekenen voor de financiële stabiliteit waar we nu juist van profiteren. De korte film *Free Fall* (2021), gebaseerd op het boek van Luyendijk, geeft misschien wel het beste inzicht om te voorkomen dat de wereld, door welke crisis dan ook, ten prooi valt aan een nieuwe pandemie: een financiële pandemie. Het is te hopen dat dit bij een mogelijk rampscenario blijft. De vraag die bij mij blijft hangen is of wij als (bancaire) actuarissen dan het scenario kunnen tekenen om dit in de toekomst te voorkomen?

Loes de Boer
bestuurslid